

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ ДС/СС 05/4-02 бр. 851/1-XVI/4 27.06.2013. године	
--	--

На основу члана 221. став 1. алинеја 16. и члана 266. Статута Факултета, Наставно-научно веће Филозофског факултета у Београду је на својој VI редовној седници, одржаној дана 27.06.2013. године, донело следећу

О Д Л У К У

Прихвата се Извештај комисије са оценом докторске дисертације: ГЛАДИЈАТОРСКЕ ИГРЕ ПРОВИНЦИЈЕ ДАЛМАЦИЈЕ. УЛОГА СПЕКТАКЛА У КОНСТРУИСАЊУ РИМСКОГ ИДЕНТИТЕТА, кандидата Марка Јанковића и одобрава усмена одбрана.

Универзитет је дао сагласност на предлог теме 15.05.2012. године.

Кандидат Марко Јанковић објавио је рад: Конструисање идентитета у римској провинцији Далмацији, салонитански гладијатори и њихов друштвени статус, Етноантрополошки проблеми 3 (6), 2011, 699-713.

Ова се одлука упућује Стручном већу Универзитета на сагласност.

<u>Доставити:</u> 1x Универзитету у Београду 1x Комисији 1x Стручном сараднику за докторске дисертације 1x Шефу Одсека за правне послове 1x Архиви	ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА Проф. др Милош Арсенијевић
---	---

Факултет <u>Филозофски</u>	УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ Веће научних области <u>друштвено-хуманистичких наука</u> (Назив већа научних области коме се захтев упућује)
04/1-2 бр.6/2356 (број захтева)	
1.07.2013. (датум)	

ЗАХТЕВ
за давање сагласности на реферат о урађеној докторској дисертацији

Молимо да, сходно члану 46. ст. 5. тач. 3. Статута Универзитета у Београду («Гласник Универзитета», бр. 131/06), дате сагласност на реферат о урађеној докторској дисертацији кандидата

Марка (Александар) Јанковића
(име, име једног од родитеља и п

Марко (Александар) Јанковић
КАНДИДАТ (име, име једног од родитеља и презиме)

пријавио је докторску дисертацију под
насловом:

Гладијаторске игре провинције Далмације. Улога спектакла

у конструисању римског идентита

Универзитет је дана 15.05.2012. својим актом под 06-17848/43- дао сагласност
бр 12 на
предлог теме докторске дисертације која је
гласила:

Гладијаторске игре провинције Далмације. Улога спектакла

у конструисању римског идентита

Комисија за оцену и одбрану докторске дисертације кандидата

Марка (Александар) Јанковића
(име, име једног од родитеља и презиме)

образована је на седници одлуком факултета под
одржаној 4.04.2013. бр 463/1-XIV/1 у саставу:

Име и презиме члана комисије	звање	научна област	установа у којој је запослен
1. др Сташа Бабић	ванредни проф.	археологија	Филозофски ф.
2. др Александар Палавестра	редовни проф.	исто	Филозофски ф.
3. др Мирослав Вујовић	доцент	исто	Филозофски ф.

Наставно-научно веће факултета прихватило је извештај Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације на седници одржаној 27.06.2013.
дана

Прилог: 1. Извештај комисије са предлогом 2. Акт Наставно-научног већа факултета о усвајању извештаја 3. Примедбе дате у току стављања извештаја на увид јавности, уколико је таквих примедби било.	ДЕКАН ФАКУЛТЕТА Проф. др Милош Арсенијевић
--	---

Nastavno-naučnom veću Filozofskog fakulteta, Beograd

Odlukom Nastavno-naučnog veća Filozofskog fakulteta u Beogradu, donetom na petoj redovnoj sednici, održanoj 16. V 2013. godine, izabrani smo u Komisiju za ocenu i odbranu doktorske disertacije

Gladijatorske igre provincije Dalmacije. Uloga spektakla u konstruisanju rimskog identiteta

koju je podneo kandidat **Marko Janković**, MA, istraživač-saradnik na Odeljenju za arheologiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu. Sa zadovoljstvom Veću podnosimo sledeći

REFERAT O ZAVRŠENOJ DOKTORSKOJ DISERTACIJI

Marko Janković rođen je 1981. godine u Nišu. Njegovo izuzetno bogato radno iskustvo obuhvata učešće na više istraživačkih projekata (trenutno sekretar na projektu Filozofskog fakulteta *Arheološka kultura i identitet na zapadnom Balkanu*), veliki broj terenskih istraživanja (rukovodilac terenskih radova na pet lokaliteta), predavačko iskustvo u okviru Istraživačke stanice *Petnica*, kao i savestan rad visokog kvaliteta na popularizaciji arheologije. Od 2009. godine bio je zaposlen kao spoljni saradnik Zavoda za zaštitu spomenika kulture grada Beograda, a od 2010. godine zaposlen je na Odeljenju za arheologiju Filozofskog fakulteta u Beogradu kao istraživač-saradnik, uz učešće u nastavi na kursevima iz oblasti klasične arheologije, gde savesno i pouzdano ispunjava sve zadatke. Učestvovao je sa saopštenjima na četiri međunarodne i dve nacionalne konferencije. Do danas je objavio četiri samostalna i tri koautorska rada (dva u istaknutim domaćim časopisima i jedan u međunarodnom), kao i šest izveštaja sa terenskih istraživanja, dok su u pripremi još dva samostalna rada u međunarodnim zbornicima, uz uređivački rad u jednom od njih. Samostalno je koncipirao i organizovao međunarodnu konferenciju *Imperialism and Identities at the Edges of the Roman World* (septembar 2012.), uz učešće vodećih stručnjaka u oblasti provincijske rimske arheologije, koja je izuzetno dobro primljena u međunarodnoj arheološkoj javnosti.

Objavljeni radovi Marka Jankovića obuhvataju veoma širok spektar arheoloških tema i perioda, ali je posebno težište njegovog istraživanja na pitanju konstrukcije socijalnih i etničkih identiteta u provincijama Rimskog carstva. Njegovi radovi "Social role of Roman baths in Moesia Superior" (*Archaeology of Water Supply*, Marta Zouckowska (ed.), *BAR International Series* 2414: 27-39.) i "Konstruisanje identiteta u rimskoj Dalmaciji: salonitanski gladijatori i njihov društveni status" (*Etnoantropološki problemi* 3 (6): 699 – 713.), kao i saopštenja na međunarodnim skupovima u Hagu, Parizu, Kembridžu, Beogradu, Valjevu i Londonu, utemeljeni su na dobro promišljenim i konsekventno primenjenim teorijsko-metodološkim konceptima, koji trenutno u međunarodnim okvirima zaokupljaju najviše pažnje istraživača u oblasti provincijske rimske arheologije. Od upisa na doktorske studije na Odeljenju za arheologiju Filozofskog fakulteta u Beogradu 2010. godine, Marko Janković sa najvećom marljivošću i najvišim ocenama ispunio je sve obaveze predviđene

programom. Obrazloženje teme doktorske disertacije Marka Jankovića odbranjeno je 24. februara 2012.

Tekst doktorske disertacije koji je Marko Janković predao na uvid komisiji ima 267 stranica: 160 strana osnovnog teksta, 72 strane kataloga, 32 stranice bibliografije sa navedene 324 jedinice. Tekst je opremljen sa 2 karte i preko 60 fotografija.

Disertacija Marka Jankovića podeljena je na sledeća poglavlja:

1. *Uvod*, u kojem se izlaže tematski okvir teze, problem i cilj istraživanja;
2. *Teorijsko-metodološki okviri* – istorijat istraživanja odnosa rimske i starosedelačkih kultura, prevashodno obeležen konceptom *romanizacije*; pregled kritika ovog pristupa i obrazlaganje promene paradigme u istraživanju društvenih odnosa u provincijama Rimskog carstva; uvođenje postkolonijalne perspektive u tumačenje promena u provincijskoj kulturi;
3. *Istraživanja spektakla u Dalmaciji – Istorijski pregled i teorijsko-metodološki problemi* – specifičnosti istraživanja i primene koncepta romanizacije na teritoriju provincije Dalmacije;
4. *Geografske specifičnosti provincije Dalmacije i istorijski kontekst odnosa sa Rimom* – pregled karakteristika područja Dalmacije i podataka iz pisanih izvora o osvajanjima i administrativnom uređenju provincije;
5. *Gladijatorske igre – poreklo, razvoj i značaj* – pregled istorijskih i arheoloških izvora o korenima i društvenoj ulozi igara uopšte, sa posebnim osvrtom na podatke o uvođenju spektakla u provinciju Dalmaciju;
6. *Amfiteatri* - analiza arhitektonskih spomenika u kojima su održavani spektakli; uloga amfiteatara u procesima urbanizacije rimskih provincija; situacija u Dalmaciji;
7. *Gladijatori* – analiza društvenog položaja i stila života gladijatora na osnovu arheoloških i pisanih izvora; pregled raspoloživih podataka za prostor Dalmacije;
8. *Spektakli u Dalmaciji – Organizatori, mesta održavanja i učesnici* – poglavlje sumira i poredi podatke o gladijatorskim spektaklima poznate za prostore Italije i Dalmacije, sa namerom da utvrdi specifičnosti ove društvene prakse u provincijalnom kontekstu i njen značaj u procesima kulturnih promena u vreme rimske dominacije;
9. *Zaključak*
10. *Katalog*

Osnovni predmet istraživanja doktorske teze Marka Jankovića su gladijatorske igre kao arena za stvaranje, ispoljavanje i održavanje različitih društvenih statusa u okviru rimskog provincijskog društva. Prevashodni **cilj istraživanja** je da ponudi odgovore na pitanje kako je određen set materijalne kulture učestvovao u praksama interakcije različitih grupa i stvaranja/održavanja kolektivnih identiteta u rimskoj provinciji Dalmaciji. S obzirom da se ovi spektakli uobičajeno smatraju tipično rimskim običajem, svedočanstva o održavanju igara u provincijama tumače se kao indikator dostignutog visokog stepena *romanizacije* lokalnih zajednica – primanja odlika dominantne kulture. Janković, međutim, preispituje ovu početnu pretpostavku, polazeći od drugačije **hipoteze**: da je upravo održavanje ovih manifestacija bilo jedno od sredstava uspostavljanja novih odnosa među stanovništvom različitih kulturnih pripadnosti. Na taj način, dosledno prateći aktuelne tokove u rimskoj provincijskoj arheologiji u širem evropskom akademskom prostoru, kandidat u istraživanje uvodi konstruktivistički koncept identiteta, što nužno dovodi do **metodološkog aspekta** Jankovićeve disertacije, koji se zasniva na shvatanju materijalne kulture kao aktivnog učesnika u stvaranju i održavanju pojedinačnih i grupnih identiteta, kroz različite strategije proizvodnje, upotrebe i manipulacije

objektima. Tako se, na primer, amfiteatri ovde tumače kao mesta aktivnog stvaranja i potvrđivanja identiteta svih učesnika u spektaklu, dok različiti predmeti koji su česti u repertoaru arheoloških nalaza, kao što su keramičko posuđe i lampe, autora vode u razmatranje simboličke manipulacije u okviru svakodnevnih praksi stanovnika provincije Dalmacije. **Zaključci** do kojih kandidat dolazi odnose se pre svega na značaj gladijatorskih igara u sticanju i potvrđivanju društvenih statusa u provincijalnom kontekstu, gde je ova vrsta spektakla omogućavala različite strategije ispoljavanja preferiranih identiteta. Dosledno polazeći od opširno utemeljene kritike tradicionalnog koncepta romanizacije kao bezuslovnog prihvatanja superiornih običaja politički i vojno dominantne kulture, Janković u svom radu daje dinamičnu sliku odnosa različitih društvenih grupa, od organizatora i posmatrača spektakla, sve do samih učesnika – gladijatora, na taj način značajno dopunjujući naša znanja o logici društvenih odnosa u provincijalnom kontekstu.

U zaključku, mišljenja smo da doktorska disertacija Marka Jankovića ***Gladijatorske igre provincije Dalmacije. Uloga spektakla u konstruisanju rimskog identiteta*** predstavlja veoma konzistentno teorijsko-metodološki utemeljeno istraživanje, čiji rezultati otvaraju novo polje u arheološkom razmatranju rimskog prisustva na Balkanskom poluostrvu. Precizno i argumentovano određen predmet istraživanja obrađen je adekvatnim teorijsko-metodološkim sredstvima, kojima je kandidat u potpunosti ovladao. Zaključci koji su izneti u radu značajno doprinose detaljnijem i dinamičnijem arheološkom sagledavanju perioda rimske dominacije na teritoriji Dalmacije i otvaraju nove i plodonosne mogućnosti daljeg rada na ovom problemu. Spisak referenci naveden u radu ostavlja van svake sumnje da je Marko Janković u potpunosti ovladao kako širim okvirom istraživanja, tako i konkretnim izabranim istraživačkim problemom. Iz svih ovih razloga predlažemo Nastavno-naučnom veću Filozofskog fakulteta da odbori usmenu odbranu doktorske disertacije Marka Jankovića.

Prof. dr Aleksandar Palavestra

Doc. dr Miroslav Vujović

Prof. dr Staša Babić, mentor